

اردیبهشت ۱۴۰۴

چشم‌انداز تجارت کالا و خدمات در آسیا و اقیانوسیه

۲۰۲۴-۲۰۲۵

(خلاصه کاربردی گزارش جدید کمیسیون اقتصادی و اجتماعی)

سازمان ملل متحد برای آسیا و اقیانوسیه (ESCAP)

مرکز پژوهش اتاق بازرگانی گیلان

رشت - بلوار ولیعصر - شماره ۶۷۴ - کدپستی ۴۱۶۹۷-۶۶۵۴۸

۰۱۳-۳۳۷۵۷۰۳۷-۸

www.iccimguil.ir

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

شناسنامه

عنوان

چشم‌انداز تجارت کالا و خدمات در آسیا و اقیانوسیه ۲۰۲۴-۲۰۲۵
(خلاصه کاربردی گزارش جدید ESCAP)

تهیه و تنظیم: مرکز مطالعات و پژوهش‌های اتاق گیلان

کارشناس: محمدرضا تقی‌زاده جورشری

انتشاردهنده: روابط عمومی اتاق گیلان

اردیبهشت ۱۴۰۴

آدرس: رشت - بلوار ولیعصر - شماره ۶۷۴ - کدپستی ۴۱۶۹۷-۶۶۵۴۸

۰۱۳۳۷۵۷۰۳۷-۳۸

guilancima@gmail.com

www.iccinguil.ir

صاحب امتیاز: اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی گیلان

استفاده از مطالب این گزارش با ذکر منبع بلامانع است.

مقدمه

روندهای تجارت و سرمایه‌گذاری آسیا و اقیانوسیه (APTITs)^۱ توسط بخش تجارت، سرمایه‌گذاری و نوآوری، کمیسیون اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل متحد برای آسیا و اقیانوسیه تهیه شده است. این مجموعه به روزرسانی‌ها و پیش‌بینی‌های سالانه روندها و پیشرفت‌ها را در مورد تجارت کالا و خدمات ارائه می‌دهد که بخش‌های اصلی این گزارش با عنوان "چشم‌انداز تجارت کالا و خدمات در آسیا و اقیانوسیه ۲۰۲۵-۲۰۲۴" توسط مرکز مطالعات و پژوهش‌های اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی گیلان برای بهره‌برداری فعالان اقتصادی کشور ترجمه و منتشر شده است.

نکات کلیدی

تجارت کالا

تجارت کالا در سال ۲۰۲۴ گسترش یافت که نتیجه بهبود گسترده‌تر فعالیت‌های اقتصادی جهانی بود. در سطح جهانی، صادرات و واردات واقعی یا حقیقی به ترتیب ۱,۸ و ۲,۲ درصد رشد داشته است. آسیا و اقیانوسیه با افزایش ۳,۴ درصدی صادرات و ۳,۶ درصدی واردات از میانگین جهانی بهتر عمل کردند. قابل ذکر است که تجارت جهانی برای صادرات ۱,۶ درصد و واردات ۲,۹ درصد رشد را نشان می‌دهد، در حالیکه منطقه آسیا و اقیانوسیه به ترتیب ۲,۲ و ۴,۱ درصد افزایش داشته است.

در سال ۲۰۲۴، مازاد تجارت کالای منطقه آسیا و اقیانوسیه از ۳,۲ درصد در سال ۲۰۲۳ به ۲,۳ درصد از کل تجارت کالا کاهش یافت. این کاهش با وجود ادامه رشد صادرات رخ داد، زیرا ارزش واردات با سرعت بیشتری افزایش یافت. رشد پرشتاب تقاضای واردات به دلیل بهبود اقتصاد منطقه، افزایش هزینه‌های مصرف‌کننده و سرمایه‌گذاری بود، در حالیکه رشد صادرات به دلیل گسترش متوسط اقتصاد جهانی کندتر عمل کرد.^۳

سهم آسیا و اقیانوسیه از صادرات و واردات اسمی جهانی در سال ۲۰۲۴ اندکی افزایش یافت و از ۳۸,۷ درصد و ۳۶,۲ درصد در سال ۲۰۲۳ به ۳۸,۹ و ۳۶,۷ درصد افزایش رسید که نشان‌دهنده رشد تجاری قویتر در مقایسه با میانگین جهانی است.

^۱ Asia-Pacific Trade and Investment Trends

^۲ Trade in Goods and Services Outlook in Asia and the Pacific 2024-2025

^۳ بر اساس پیش‌بینی صندوق بین‌المللی پول (IMF)، رشد تولید ناخالص داخلی جهانی برای سال ۲۰۲۴ برابر با ۳,۲ درصد و برای سال ۲۰۲۵ برابر با ۳,۳ درصد برآورد شده است. این ارقام کمتر از میانگین نرخ رشد ۳,۸ درصدی قبل از همه‌گیری است که بین سال‌های ۲۰۱۹ و ۲۰۲۰ مشاهده شد.

در سال ۲۰۲۴، اکثر نواحی آسیا و اقیانوسیه با درجات مختلف شاهد گسترش تجارت واقعی بودند. آسیای جنوب شرقی (SEA)^۱ (۵,۸ درصد)، آسیای جنوب و جنوب غربی (SSWA)^۲ (۳,۶ درصد)، آسیای شرقی و شمال شرقی (ENE)^۳ (۳,۲ درصد) و آسیای شمالی و مرکزی (NCA)^۴ (۰,۹ درصد) رشد صادرات را به صورت واقعی ثبت کردند. برعکس، ناحیه اقیانوسیه کاهش جزئی صادرات را تجربه کرد. از نظر واردات، آسیای شمالی و مرکزی تنها منطقه فرعی بود که کاهش واردات کالا را تجربه کرد.

تجارت درون منطقه‌ای همچنان قابل توجه است و نزدیک به ۶۰ درصد از کل صادرات منطقه در سال ۲۰۲۴ را تشکیل می‌دهد. پیکربندی مجدد تجارت، با تغییرات قابل توجه بین سال‌های ۲۰۱۹ و ۲۰۲۴ مشهود است. اقتصادهای آسیای شرقی و شمال شرقی، روابط تجاری خود را با شرکای آسیا و اقیانوسیه خارج از منطقه خود تقویت و صادرات به ایالات متحده را اندکی کاهش داده‌اند. در همین حال، تحریم‌ها و تعدیل زنجیره تأمین، اقتصادهای آسیای شمالی و مرکزی را وادار ساخته تا صادرات از اتحادیه اروپا را به سمت آسیای جنوب و جنوب غربی و آسیای شرقی و شمال شرقی هدایت کنند، که نمایانگر تنظیم مجدد الگوهای تجاری آسیای شمالی و مرکزی به سمت آسیا است.

در سال ۲۰۲۵، انتظار می‌رود تجارت کالا در منطقه آسیا و اقیانوسیه به مسیر صعودی خود ادامه دهد. محتمل است همه مناطق فرعی آسیا و اقیانوسیه در سال ۲۰۲۵ شاهد بهبود مستمر صادرات باشند. پیش‌بینی می‌شود نرخ رشد در آسیای جنوب شرقی، و آسیای شرقی و شمال شرقی در مقایسه با اقیانوسیه و آسیای شمالی و مرکزی بالاتر باشد. پیش‌بینی می‌شود واردات به‌طور کلی با صادرات هماهنگ باشد، اگرچه رشد آسیای جنوب و جنوب غربی ممکن است از صادرات پیشی بگیرد و واردات آسیای شمالی و مرکزی ممکن است در شرایط مطلوب تثبیت شود.

با این حال، رشد تجارت با عدم قطعیت‌های قابل توجهی همچون بهبود کندتر از حد انتظار اقتصادهای بزرگ و جنگ‌های تجاری بالقوه مواجه است. این چالش‌ها می‌تواند چشم‌انداز رشد را در مقایسه با سطح سال ۲۰۲۴ کاهش داده و صادرات کالاهای در حال توسعه آسیا و اقیانوسیه را در معرض خطر قرار دهد. بر اساس پیش‌بینی‌های سازمان تجارت جهانی (۲۰۲۴)^۵، رشد صادرات در منطقه آسیا و اقیانوسیه در سال ۲۰۲۵ ممکن است یک سوم رشد ثبت شده در سال ۲۰۲۴ باشد. با توجه به این خطرات، انتظار می‌رود

^۱ South-East Asia

^۲ South and South-West Asia

^۳ East and North-East Asia

^۴ North and Central Asia

^۵ World Trade Organization (WTO)

صادرات واقعی کالا در منطقه در سال ۲۰۲۵ بین ۲,۷ تا ۳,۵ درصد رشد کند و اقتصادهای در حال توسعه رشد متوسط تری نسبت به اقتصادهای توسعه یافته داشته باشند.

تجارت خدمات

ارزش تجارت خدمات تجاری در سال ۲۰۲۴ به بهبود خود ادامه داد. در سطح جهانی، صادرات و واردات خدمات تجاری به ترتیب ۵,۸ و ۵,۵ درصد رشد داشته است. منطقه آسیا و اقیانوسیه با نرخ رشد صادرات و واردات به ترتیب ۸,۶ و ۶,۲ درصد، از روندهای جهانی بهتر عمل کرد.

رشد تجاری قوی منطقه در سال ۲۰۲۴ در درجه نخست ناشی از بهبود خدمات مسافرتی بود که ۲۰,۵ درصد از صادرات خدمات تجاری منطقه را تشکیل می‌داد. علاوه بر این، رشد قابل توجهی در صادرات در بخش‌های ساخت و ساز، خدمات مرتبط با کالا، هزینه‌های استفاده از مالکیت معنوی، و خدمات شخصی، فرهنگی و تفریحی مشاهده شد که به طور فزاینده‌ای دسته‌بندی‌های خدمات ارائه شده دیجیتالی مانند محتوای سمعی و بصری، خدمات بهداشتی و خدمات آموزشی و غیره را در بر می‌گیرد.

در سال ۲۰۲۴، اکثر نواحی آسیا و اقیانوسیه با نرخ‌های مختلف شاهد گسترش تجارت خدمات بودند. اقیانوسیه (۱۳ درصد) بیشترین رشد صادرات را ثبت کرد، در حالی که آسیای شمالی و مرکزی (۵,۳ درصد) کمترین رشد را داشت. صادرات از آسیای شرقی و شمال شرقی و آسیای جنوب و جنوب غربی با نرخ‌های قابل مقایسه رشد کرد. برای واردات، آسیای شرقی و شمال شرقی رشد را رهبری کرد و پس از آن آسیای جنوب و جنوب غربی، آسیای جنوب شرقی و اقیانوسیه قرار گرفتند. مشابه تجارت کالا، آسیای شمالی و مرکزی تنها ناحیه‌ای بود که کاهش جزئی واردات خدمات را تجربه کرد.

بر مبنای آخرین داده‌ها، تجارت درون منطقه‌ای تقریباً ۲۰ درصد از کل خدمات منطقه را تشکیل می‌دهد و حدود ۱۱ درصد به بازارهای آسیای شرقی و شمال شرقی مرتبط است که عمدتاً از نقش چین به عنوان بزرگترین واردکننده خدمات گردشگری و مسافرتی ناشی می‌شود. الگوی تجارت خدمات، نشان‌دهنده جهت‌گیری قوی به سمت بازارهای جهانی است. علاوه بر این، پیشرفت‌های فناوری در خدمات دیجیتال، منطقه را قادر ساخته تا مقاصد تجاری خود را فراتر از کشورهای همسایه متنوع سازند.

در سال ۲۰۲۵، پیش‌بینی می‌شود صادرات و واردات خدمات تجاری منطقه آسیا و اقیانوسیه به ترتیب ۸ و ۱۰,۹ درصد به صورت اسمی رشد کند. انتظار می‌رود این رشد ناشی از گسترش بخش سفر و خدمات دیجیتال باشد و پیش‌بینی می‌شود اقتصادهای توسعه یافته از سایر اقتصادها در منطقه بهتر عمل کنند.

پیش‌بینی می‌شود نرخ رشد صادرات برای آسیای شرقی و شمال شرقی و اقیانوسیه به میزان متوسطی افزایش یابد، در حالی که انتظار می‌رود صادرات در سایر مناطق با نرخ‌های کاهنده به رشد خود ادامه دهد. از نظر

واردات، پیش‌بینی می‌شود که همه نواحی به ویژه آسیای شرقی و شمال شرقی در سال ۲۰۲۵، رشد بالاتری را تجربه کنند.

مشابه تجارت کالا، چشم‌انداز رشد تجارت خدمات نیز در معرض خطرات زیان احتمالی قرار دارد. اگرچه تجارت خدمات انعطاف‌پذیرتر است، با اینحال احتمال می‌رود با فشارهای غیرمستقیم ناشی از اختلال در تجارت کالا مواجه شود که شاید تقاضا را در بخش‌هایی مانند لجستیک، امور مالی و سفر کاهش دهد و چشم‌انداز کلی تجارت خدمات منطقه پیچیده‌تر سازد. علاوه بر این، تشدید تنش‌های تجاری می‌تواند به عدم اطمینان در سیاست منتهی، و تجارت و سرمایه‌گذاری در صنایع خدماتی را تنزل بخشد.

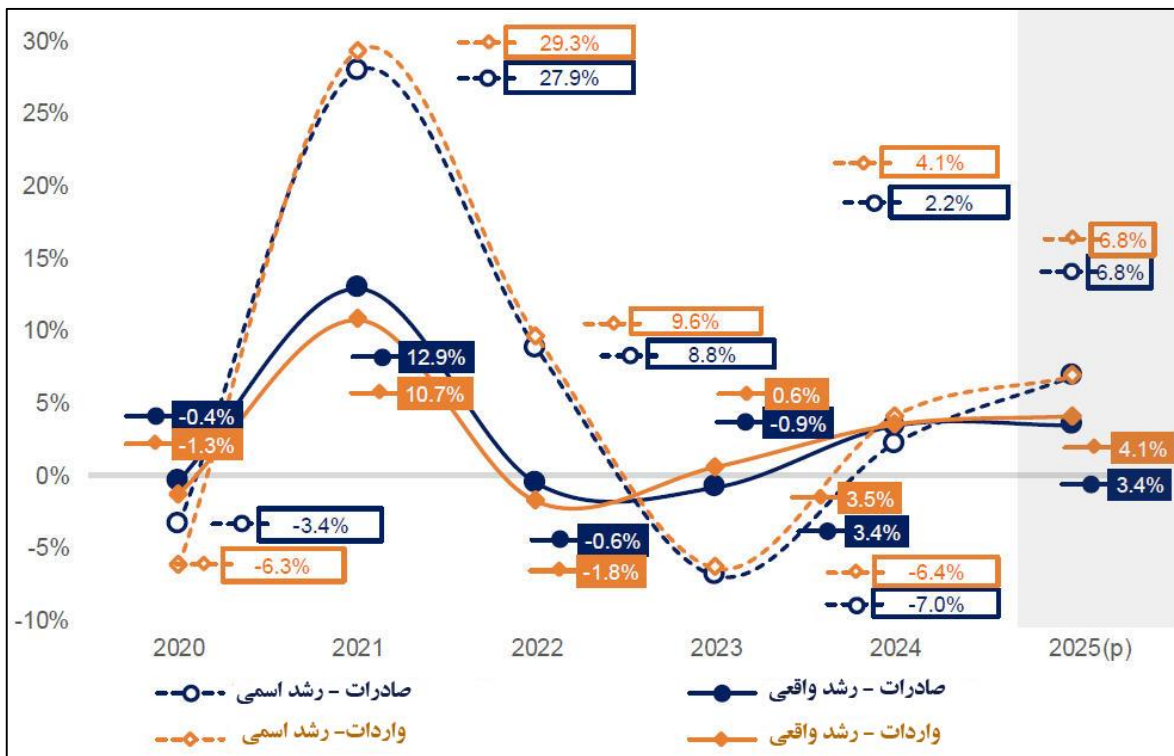
مباحث

در سال ۲۰۲۴، منطقه آسیا و اقیانوسیه رشد تولید ناخالص داخلی واقعی ۴ درصد را ثبت کرد که از نرخ رشد جهانی ۳,۲ درصد فراتر رفت. به ویژه، اقتصادهای در حال توسعه و نوظهور آسیایی شاهد رشد قوی بالای ۵ درصد به رهبری هند، اندونزی و ویتنام بودند.

۱- تجارت کالا

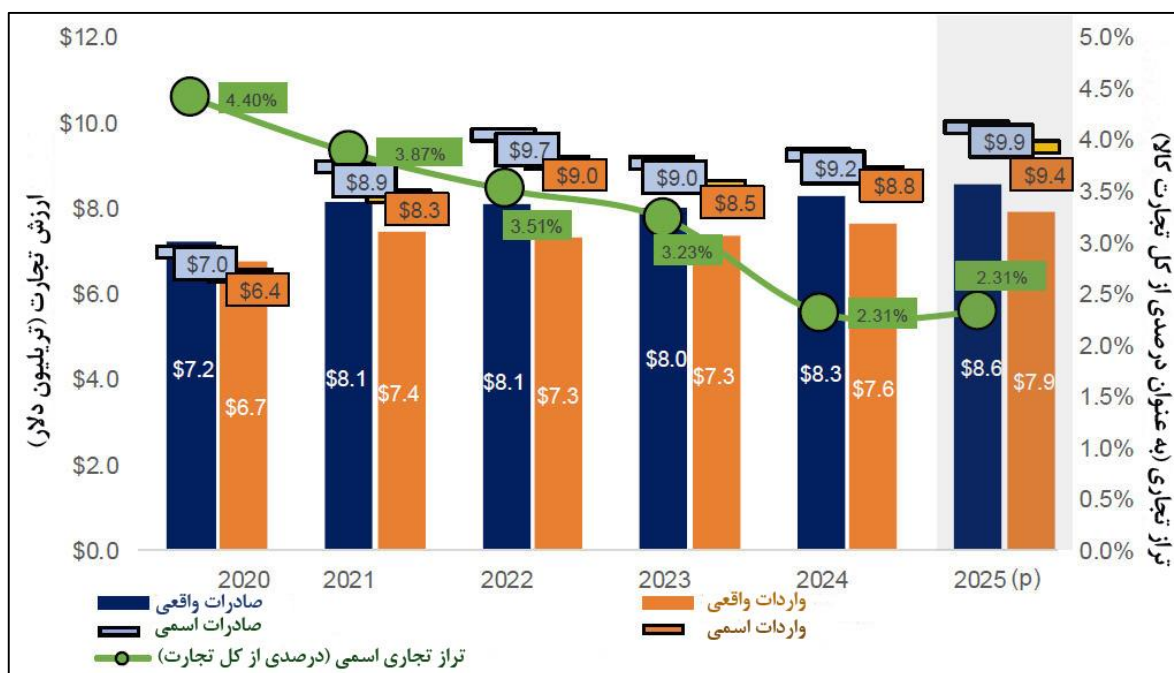
۱-۱- رشد تجارت

تجارت جهانی کالا در سال ۲۰۲۴ با روندی رو به رشد مواجه شد که بازتابی از رونق فزاینده در فعالیت‌های اقتصادی سراسر جهان بود. صادرات و واردات جهانی به صورت واقعی ۱,۸ و ۲,۲ درصد و به صورت اسمی ۱,۶ و ۲,۹ درصد افزایش یافته است. در آسیا و اقیانوسیه، رشد تجارت از میانگین جهانی پیشی گرفت. صادرات در آسیا و اقیانوسیه به صورت واقعی ۳,۴ درصد و به صورت اسمی ۲,۲ درصد افزایش یافت که مطابق با کاهش شاخص قیمت صادرات مشاهده شده در منتخب صادرکنندگان عمده آسیا و اقیانوسیه، به طور خاص چین است. در همین حال، واردات واقعی ۳,۶ درصد و اسمی ۴,۱ درصد افزایش یافته است (نمودار ۱).

نمودار ۱- نرخ رشد صادرات و واردات در آسیا و اقیانوسیه (۲۰۲۴-۲۰۲۵).

با توجه به رشد سریع تجارت منطقه در مقایسه با سایر نقاط جهان، سهم آسیا و اقیانوسیه از صادرات و واردات اسمی جهانی در سال ۲۰۲۴ اندکی افزایش یافت و به ترتیب به ۳۸,۹ و ۳۶,۷ درصد رسید. این منطقه به‌عنوان یک صادرکننده عمده باقی ماند (نمودار ۲، خط سبز)، اما مازاد تجاری آن به‌عنوان درصدی از کل تجارت کالا از ۳,۲ درصد در سال ۲۰۲۳ به ۲,۳ درصد کاهش یافت. این امر ناشی از رشد بالای تقاضای واردات، بهبود اقتصاد منطقه، افزایش هزینه‌های مصرف‌کننده و افزایش سرمایه‌گذاری‌ها، همراه با رشد کندتر صادرات به دلیل توسعه متوسط اقتصاد جهانی بود.

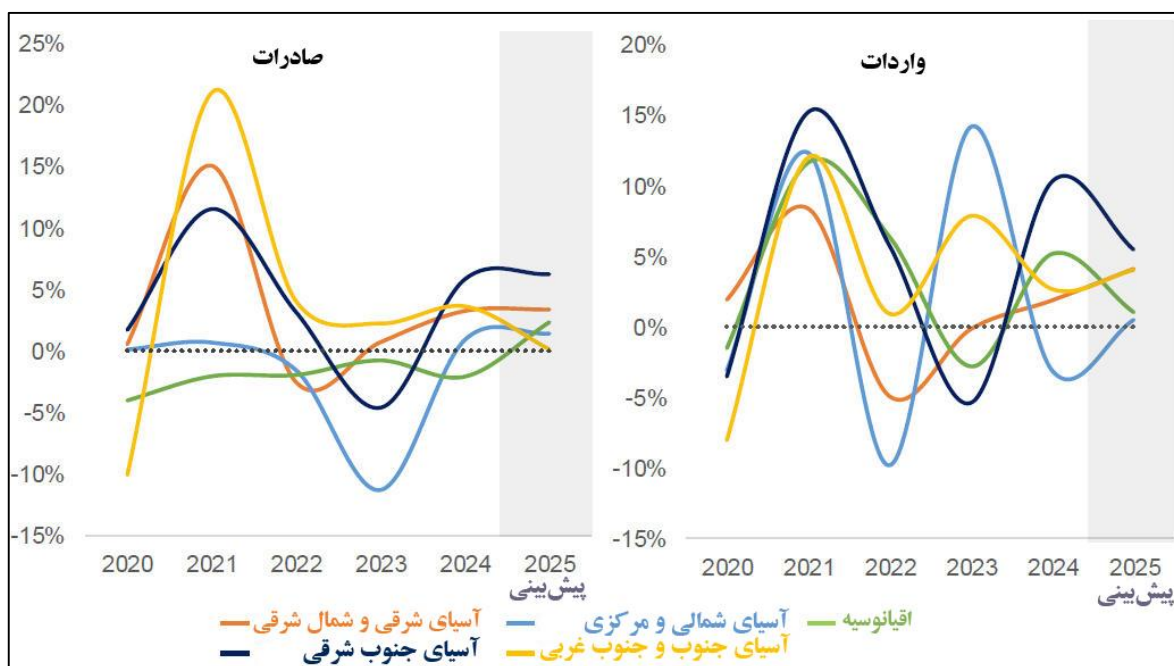

نمودار ۲- ارزش واردات، صادرات و تراز تجاری در آسیا و اقیانوسیه (۲۰۲۴-۲۰۲۵).

در سال ۲۰۲۴، اکثر نواحی آسیا و اقیانوسیه رشد واقعی صادرات را ثبت کردند (نمودار ۳). آسیای جنوب شرقی با رشد ۵٫۸ درصدی پیش‌تاز بود که ناشی از صادرات بالای لوازم الکترونیک از ویتنام (۱۴٫۱ درصد) و مالزی (۷٫۹ درصد) است. آسیای جنوب و جنوب غربی شاهد رشد ۳٫۶ درصدی بود که هند (۵٫۱ درصد) و بنگلادش (۶٫۳ درصد) سهم قابل توجهی داشتند. آسیای شرقی و شمال شرقی، ۳٫۲ درصد رشد کرد و هنگ کنگ، چین (۷٫۲ درصد) و جمهوری کره (۴٫۴ درصد) از میانگین زیرمنطقه‌ای فراتر رفتند که عمدتاً ناشی از رشد صادرات چین (۳٫۱ درصد) بود. آسیای شمالی و مرکزی رشد متوسط ۰٫۹ درصدی را تجربه کرد که عمدتاً ناشی از رشد صادرات ملایم فدراسیون روسیه (۰٫۵ درصد) بود. در همین حال، صادرات از اقیانوسیه نسبت به سال ۲۰۲۳، ۲٫۱ درصد کاهش یافت. باید توجه داشت که رشد ملایم در آسیای شمالی، مرکزی و اقیانوسیه، منعکس‌کننده اتکای آن‌ها به صادرات محصولات معدنی و کالای اولیه به چین بوده که اقتصاد آن هنوز به‌طور کامل به سطح پیش از همه‌گیری کرونا نرسیده است.

عملکرد واردات نواحی در سال ۲۰۲۴ متنوع‌تر از روند صادرات بود (نمودار ۳). واردات در آسیای جنوب شرقی رشد فزاینده‌ای داشت (۱۰٫۳ درصد) که بخشی از این افزایش به سبب مواد اولیه و قطعاتی بود که برای تولید کالاهای صادراتی استفاده می‌شوند. این وضعیت نسبت به سال قبل بهتر شده است. واردات در اقیانوسیه (۵٫۲ درصد)، آسیای جنوب و جنوب غربی (۲٫۷ درصد) و آسیای شرقی و شمال شرقی (۱٫۹ درصد) رشد متوسطی داشت. در مقابل آسیای شمالی و مرکزی، کاهش واردات (۳٫۱ درصد) را تجربه کرد.

نمودار ۳- عملکرد تجارت کالای منطقه‌ای در آسیا و اقیانوسیه (۲۰۲۴-۲۰۲۵).

۱-۲- چشم‌انداز کوتاه‌مدت برای تجارت کالا

پیش‌بینی می‌شود، تجارت کالا در منطقه آسیا و اقیانوسیه در سال ۲۰۲۵ شتاب رشد خود را حفظ کند. انتظار می‌رود صادرات کالا در این منطقه در سال ۲۰۲۵ بین ۲,۷ تا ۳,۵ درصد رشد نماید و اقتصادهای در حال توسعه نسبت به اقتصادهای توسعه‌یافته رشد متوسطی را تجربه کنند. در سناریوی پایه، پیش‌بینی می‌شود که منطقه توسعه‌یافته آسیا و اقیانوسیه شاهد رشد ۴,۵ درصدی صادرات و ۶ درصدی واردات در سال ۲۰۲۵ باشد. در مقابل، انتظار می‌رود منطقه در حال توسعه آسیا و اقیانوسیه به رشد صادرات تقریباً ۳,۲ تا ۳,۵ درصدی برسد (جدول ۱).

انتظار می‌رود رشد صادرات چین کندتر شود و به رشد کلی متوسط صادرات اقتصادهای در حال توسعه آسیا و اقیانوسیه کمک کند. در همین حال پیش‌بینی می‌شود که بهبود تجارت در ژاپن محرک اصلی رشد سریع‌تر در منطقه توسعه‌یافته آسیا و اقیانوسیه باشد. انتظار می‌رود همه نواحی در سال ۲۰۲۵ به بهبود صادرات ادامه دهند (نمودار ۳). پیش‌بینی می‌شود رشد صادرات واقعی در آسیای جنوب شرقی، آسیای شرقی و شمال شرقی قابل توجه و بین ۳ تا ۶ درصد متغیر باشد. در مقابل، ممکن است رشد واقعی صادرات در اقیانوسیه، آسیای شمالی و مرکزی تحت تأثیر بهبود تدریجی تقاضای واردات کالا از سوی چین متوسط باقی بماند. در مجموع، انتظار می‌رود واردات با روند صادرات همسو باشد. با این حال، پیش‌بینی می‌شود رشد واردات در آسیای جنوب و جنوب غربی به دلیل تقاضای داخلی بالا، به ویژه در اقتصادهای بزرگتر منطقه از رشد صادرات پیشی

بگیرد. علاوه بر این، ممکن است واردات توسط آسیای شمالی و مرکزی تثبیت شود، مشروط بر اینکه تحریم‌های اقتصادی بیشتری علیه روسیه اعمال نشود و درگیری نظامی که بر منطقه تأثیر بگذارد تشدید نگردد. باید توجه داشت که این پیش‌بینی‌های پایه برای رشد تجارت آسیا و اقیانوسیه در سال ۲۰۲۵ بسیار نامشخص است. بهبودی کندتر از حد انتظار در اقتصادهای بزرگ از جمله چین همراه با شیوع فزاینده سیاست‌های حمایت‌گرایانه می‌تواند به‌طور قابل توجهی مانع عملکرد اقتصادی و تجاری منطقه شود. اعمال بالقوه موانع تعرفه‌ای قابل توجه و غیرقابل پیش‌بینی توسط ایالات متحده، همراه با اقدامات تلافی‌جویانه احتمالی، خطرات بیشتری را برای رشد اقتصادی و تجارت کالا ایجاد می‌کند.

ایالات متحده همواره یکی از بازارهای مهم صادرات بسیاری از کشورهای منطقه بوده و هر تغییری در سیاست‌های تجاری ایالات متحده می‌تواند اثرات قابل توجهی بر زنجیره‌های تأمین و صادرات منطقه‌ای داشته باشد. همچنین، رابطه نزدیک با چین و نوسانات ناشی از افزایش تعرفه‌ها می‌تواند به ناپایداری در زنجیره‌های تأمین منجر شود.

این چالش‌ها می‌تواند چشم‌انداز رشد را در مقایسه با سال ۲۰۲۴ کاهش دهد، زیرا صادرات کالاهای آسیا - اقیانوسیه در معرض خطر است. مطابق با پیش‌بینی‌های سازمان تجارت جهانی (۲۰۲۴)، رشد صادرات در منطقه آسیا و اقیانوسیه در سال ۲۰۲۵ ممکن است به یک سوم رشد ثبت شده در سال ۲۰۲۴ کاهش یابد. با توجه به این خطرات، پیش‌بینی می‌شود صادرات واقعی کالا در منطقه در بدترین سناریو ۲,۷ درصد و در سناریوی پایه ۳,۵ درصد افزایش یابد و اقتصادهای در حال توسعه شاهد رشد کندتری در مقایسه با اقتصادهای توسعه یافته باشند. انتظار می‌رود رشد واردات با صادرات همخوانی داشته باشد، اما به دلیل پایداری تقاضای داخلی، این بخش نسبتاً انعطاف‌پذیرتر خواهد بود، زیرا نیازهای داخلی تا حدی از تقاضای واردات حمایت می‌کنند.

جدول ۱- رشد صادرات و واردات کالا در اقتصادهای منتخب آسیا و اقیانوسیه (۲۰۲۴-۲۰۲۵).
(سناریوی پایه).

	صادرات						واردات					
	2024			2025(p)			2024			2025(p)		
	ارزش	قیمت	حجم	ارزش	قیمت	حجم	ارزش	قیمت	حجم	ارزش	قیمت	حجم
استرالیا	-6.6	-4.1	-2.5	1.3	-0.1	1.4	5.2	-1.8	7.0	3.2	2.0	1.2
بنگلادش	1.2	-5.1	6.3	5.4	-3.2	8.6	13.0	-6.9	19.9	5.3	-4.2	9.5
چین	-2.0	-5.1	3.1	7.5	4.6	2.9	3.7	0.8	2.9	5.7	3.1	2.6
هنگ کنگ	11.5	4.3	7.2	6.2	4.1	2.1	8.5	3.6	4.9	6.3	3.4	2.9
هند	7.0	1.9	5.1	6.2	3.6	2.6	7.6	4.9	2.7	5.6	3.0	2.6
ایران	5.1	-2.6	7.7	-0.7	-3.6	2.9	7.0	2.9	4.1	2.0	-1.0	3.0
ژاپن	0.4	0.3	0.1	16.0	7.0	9.0	1.0	0.2	0.8	18.1	7.1	11.0
قزاقستان	2.7	-0.6	3.3	0.3	-0.6	0.9	-0.1	0.7	-0.8	3.6	2.7	0.9
مازی	9.4	1.5	7.9	6.6	5.0	1.6	5.5	-2.9	8.4	8.5	3.2	5.3
میانمار	0.4	0.1	0.3	1.1	-1.5	2.6	-2.0	1.0	-3.0	1.6	0.5	1.1
نیوزلند	-1.4	-2.1	0.7	5.8	-2.2	8.0	-5.5	0.3	-5.8	-0.1	1.0	-1.1
گینه نو	2.6	6.0	-3.4	3.1	-2.8	5.9	-2.0	-12.7	10.7	0.5	-10.3	10.8
فیلیپین	4.1	1.2	2.9	8.4	0.5	7.9	11.6	3.3	8.3	5.3	3.0	2.3
کره	6.0	1.6	4.4	5.7	5.6	0.1	-1.6	2.1	-3.7	6.1	3.3	2.8
روسیه	0.0	-0.5	0.5	0.3	-1.2	1.5	-2.8	0.8	-3.6	3.8	3.4	0.4
سنگاپور	3.4	1.4	2.0	4.9	2.0	2.9	3.2	-0.4	3.6	4.2	1.3	2.9
سريلانكا	0.8	-2.7	3.5	5.7	0.0	5.7	20.8	1.2	19.6	11.7	1.2	10.5
تایلند	4.2	4.0	0.2	6.6	4.2	2.4	5.4	0.4	5.0	6.3	2.1	4.2
ترکیه	3.7	4.6	-0.9	2.7	10.7	-8.0	-5.5	-3.3	-2.2	2.9	-2.3	5.2
ویتنام	16.6	2.5	14.1	9.9	-6.2	16.1	21.0	-4.7	25.7	10.0	-0.1	10.1
آسیا - اقیانوسیه	2.2	-1.3	3.4	6.8	3.4	3.5	4.1	0.5	3.6	6.8	2.7	4.1
آسیا - اقیانوسیه توسعه یافته	0.9	-0.4	1.3	8.9	4.5	4.5	0.6	0.6	0.0	10.8	4.7	6.0
آسیا - اقیانوسیه در حال توسعه	2.5	-1.5	4.0	6.3	3.1	3.2	5.1	0.5	4.6	5.7	2.2	3.5
آسیا - اقیانوسیه در حال توسعه بجز چین	6.6	1.7	4.9	5.2	1.7	3.5	6.1	0.3	5.8	5.7	1.6	4.2

۲- تجارت خدمات

۱-۲- رشد تجارت

تجارت خدمات در سال ۲۰۲۴ بهبود یافت که عمدتاً ناشی از احیای خدمات مسافرتی و گردشگری بود و تقریباً به سطوح قبل از همه‌گیری کرونا بازگشت. در سطح جهانی، صادرات و واردات خدمات تجاری به ترتیب ۵٫۸ و ۵٫۵ درصد رشد کرد و آسیا و اقیانوسیه با ۸٫۶ درصد در بخش صادرات و ۶٫۲ درصد در بخش واردات عملکرد بهتری داشتند.

در سطح بخشی، خدمات مسافرتی که ۲۰٫۵ درصد از صادرات و ۲۴٫۷ درصد از واردات را شامل می‌شود، رشد قابل توجهی را با نرخ‌های ۲۷٫۵ درصد و ۲۶٫۲ درصد در سال ۲۰۲۴ تجربه کرد. این رشد عمدتاً ناشی از بهبود واردات جهانی و منطقه‌ای خدمات مسافرتی، به ویژه از چین بود که ۳۸ درصد افزایش یافت. در میان اقتصادهای منتفع شده ژاپن، استرالیا و ترکیه بودند که رشد قابل ملاحظه‌ای را در صادرات خدمات مسافرتی به ترتیب به میزان ۱۸، ۴۲ و ۱۳ درصد ثبت کردند. در همین حال، خدمات حمل و نقل بزرگترین بخش منفرد (بدون ترکیب با بخش‌های دیگر) را به خود اختصاص داده است که ۲۱٫۳ درصد از صادرات خدمات تجاری و ۲۷٫۴ درصد از واردات را در منطقه آسیا و اقیانوسیه در سال ۲۰۲۴ تشکیل می‌دهد. این بخش، با رشد ۹٫۷ درصدی صادرات و ۲٫۷ درصدی واردات در سال ۲۰۲۴ از بهبود اقتصادی و تجارت گسترده‌تر بهره‌مند شد. بخش‌های دیگر رشد صادرات پویایی داشتند، از جمله ساخت‌وساز (۱۷٫۱ درصد)، خدمات مرتبط با کالا (۹٫۴ درصد)، هزینه‌های استفاده از مالکیت معنوی (۷٫۴ درصد)، و خدمات شخصی، فرهنگی و تفریحی (۷٫۱)

درصد) که به طور فزاینده‌ای شامل مقوله‌های ارائه شده دیجیتالی مانند محتوای سمعی و بصری، خدمات بهداشتی، و خدمات آموزشی می‌شوند. همچنین، این بخش‌ها به رشد کلی تجارت کمک نمودند. با این حال، خدمات بیمه و بازنشستگی کاهش متوسط ۴,۵ درصدی را تجربه کردند.

رشد قابل ملاحظه تجارت آسیا و اقیانوسیه باعث شد تا سهم این منطقه از صادرات و واردات خدمات جهانی به ۲۵,۷ درصد و ۲۸,۴ درصد در سال ۲۰۲۴ افزایش یابد که در سال ۲۰۲۳، رقمی معادل ۲۵ و ۲۸,۲ درصد بوده است. تراز تجاری منطقه نیز بهبود یافت و کسری تجاری به ۰,۷ درصد از کل تجارت خدمات تجاری کاهش یافت که نسبت به کسری ۱,۸ درصدی ثبت شده در سال گذشته بهبود را نشان می‌دهد.

در سطح منطقه‌ای، اقیانوسیه بیشترین رشد صادرات ۱۳ درصدی را در سال ۲۰۲۴ به ثبت رساند. صادرات از آسیای جنوب شرقی (۹,۴ درصد)، آسیای شرقی و شمال شرقی (۸,۴ درصد) و آسیای جنوب و جنوب غربی (۷,۴ درصد) در سال ۲۰۲۴ به رشد بالا ادامه داد، در حالی که صادرات از آسیای شمالی و مرکزی (۵,۳ درصد) نیز افزایش یافت. به این ترتیب، بسیاری از اقتصادها ارزش صادرات خدمات خود را در سال ۲۰۲۴ افزایش دادند. رشد صادرات اقیانوسیه عمدتاً ناشی از گسترش صادرات دو رقمی در استرالیا (۱۵ درصد) و پس از آن نیوزیلند (۹,۸ درصد) بود. چندین کشور کوچک اقیانوسیه، از جمله وانواتو^۱، ساموآ^۲، و تونگا^۳ نیز رشد قابل توجهی (از ۱۱ تا ۲۴ درصد) را هرچند از اقتصادهای نسبتاً کوچک ثبت کردند. عملکرد صادرات به طور مداوم در آسیای جنوب شرقی و آسیای شرقی و شمال شرقی قابل ملاحظه بود و بالاترین نرخ رشد در تایلند (۲۶,۳ درصد) و جمهوری کره (۱۱,۳ درصد) ثبت شد. غالب اقتصادها در آسیای جنوب و جنوب غربی رشد صادرات را تجربه کردند و هند و ترکیه، به عنوان صادرکنندگان اصلی، به ترتیب ۶,۷ درصد و ۸,۹ درصد افزایش صادرات داشتند. در آسیای شمالی و مرکزی، فدراسیون روسیه صادرکننده پیشرو در این منطقه، با رشد صادرات تنها ۱,۳ درصد از سایر کشورها عقب مانده است.

آسیای شرقی و شمال شرقی، قوی‌ترین رشد واردات را با ۷,۹ درصد به ثبت رساند و همه اقتصادهای نواحی افزایش بالا را نشان دادند که در رأس آن‌ها هنگ کنگ، چین (۱۵,۷ درصد) و ژاپن (۱۴,۲ درصد) قرار دارند. در اقیانوسیه، واردات خدمات ۳,۲ درصد رشد کرد که عمدتاً ناشی از توسعه ۵,۲ درصدی استرالیا بود. آسیای جنوب شرقی و آسیای جنوب و جنوب غربی عملکرد مشابهی داشتند و اکثر اقتصادهای این مناطق رشد واردات را تجربه کردند. شایان ذکر است، سریلانکا (۵۰ درصد) و مالدیو (۲۰ درصد) با افزایش شدید همراه

^۱ Vanuatu

^۲ Samoa

^۳ Tonga

شدند. در همین حال، آسیای شمالی و مرکزی شاهد کاهش جزئی در واردات (۰,۶- درصد) بود که در درجه نخست دلیل آن رشد راکد واردات در فدراسیون روسیه است.

جدول ۲- رشد صادرات و واردات خدمات اقتصادهای منتخب آسیا و اقیانوسیه، ۲۰۲۵-۲۰۲۴ (سناریوی پایه).

	صادرات		واردات	
	2024	2025(p)	2024	2025(p)
آسیای جنوب و جنوب غربی	7.4	5.1	6.1	7
افغانستان	18.4	19.4	5.6	8.5
بنگلادش	2.3	5.6	6.5	6.7
بوتان	-46.5	27.3	-30.5	-4.5
هند	6.7	6.0	6.0	7.9
ایران	2.0	2.0	7.0	2.0
مالدیو	25.0	6.0	20.0	4.0
نپال	15.0	16.0	8.2	10.8
پاکستان	-2.9	6.3	5.0	5.2
سريلانكا	40.0	20.0	50.0	20.0
ترکیه	8.9	1.3	2.6	3.1
آسیا - اقیانوسیه	8.6	8.0	6.2	10.9
آسیا - اقیانوسیه توسعه یافته	10.7	13.4	9.9	13.8
آسیا - اقیانوسیه در حال توسعه	8.0	6.4	5.1	9.9
آسیا - اقیانوسیه در حال توسعه بجز چین	8.3	5.6	5.5	6.0

۲-۲- چشم‌انداز کوتاه‌مدت برای تجارت خدمات

انتظار می‌رود، شتاب رشد تجارت خدمات در سال ۲۰۲۵ ادامه یابد. پیش‌بینی می‌شود صادرات و واردات منطقه‌ای به ترتیب ۸ و ۹,۱ درصد رشد کنند. انتظار می‌رود در کنار گسترش مداوم خدمات مسافرتی، خدمات تجاری، مالی و فناوری اطلاعات و ارتباطات نیز با حمایت از افزایش مداوم تجارت دیجیتال، رشد نمایند. پیش‌بینی می‌شود که رشد واردات به دلیل بهبود تقاضا برای خدمات در داخل و خارج از منطقه از صادرات پیشی بگیرد. در نتیجه، انتظار می‌رود کسری تجاری خدمات افزایش یابد و به طور بالقوه به ۱,۲ درصد از کل تجارت خدمات در سال ۲۰۲۵ برسد. پیش‌بینی می‌شود در سال ۲۰۲۵، رشد تجارت خدمات تجاری در اقتصادهای توسعه‌یافته آسیا - اقیانوسیه از ۱۳ درصد فراتر رود. رشد صادرات خدمات ایران در سال ۲۰۲۴، معادل ۲ درصد بوده که انتظار می‌رود در سال ۲۰۲۵ نیز این میزان رشد صادراتی تداوم یابد. در سال ۲۰۲۴، رشد واردات خدمات ایران ۷ درصد بوده که پیش‌بینی‌ها نمایانگر کاهش رشد واردات خدمات به کشور به ۲ درصد است.

مشابه تجارت کالا، پیش‌بینی‌های اولیه برای رشد تجارت خدمات تجاری آسیا - اقیانوسیه در سال ۲۰۲۵ در معرض عدم قطعیت بالایی قرار دارند. چالش‌های اقتصاد جهانی و وضعیت اقتصادی چین می‌تواند ریسک‌های بیشتری برای بازارهای تجاری منطقه ایجاد کنند. چین به عنوان یک صادرکننده و واردکننده بزرگ در منطقه، نقش مهمی در شکل‌گیری این شرایط دارد. اختلالاتی همچون درگیری‌های ژئوپلیتیکی یا بلایای طبیعی شدید، به ویژه می‌توانند تأثیری منفی بر خدمات مسافرتی و حمل و نقل داشته باشند.

افزایش فزاینده سیاست‌های حمایتی، عملکرد تجاری خدمات منطقه را بیشتر تهدید می‌کند. اگرچه اقدامات تعرفه‌ای عمدتاً تجارت کالا را هدف قرار می‌دهد، اما اثرات غیرمستقیم آن می‌تواند در بخش‌های خدمات تجاری نیز نمایان شود. تعرفه‌های بالاتر بر روی کالاها ممکن است هزینه‌های تولید را افزایش داده و حجم تجارت را کاهش دهد و متعاقباً تقاضا برای خدمات مرتبط مانند لجستیک، مالی و بیمه را با افت همراه سازد. علاوه بر این، تشدید تنش‌های تجاری به شکل‌گیری محیطی از عدم قطعیت سیاست‌ها کمک می‌کند و سرمایه‌گذاری در صنایع خدماتی را با کاهش تقاضا همراه می‌سازد.

در مجموع، می‌توان گفت که عوامل مهم و بنیادین تأثیرگذار بر رونق تجارت خدمات در منطقه آسیا - اقیانوسیه، هنوز برقرار و قدرتمند می‌باشند. این بدان معناست که تقاضا برای خدمات، نوآوری و فرصت‌های تجاری در این منطقه هنوز وجود دارد و از پتانسیل قابل توجهی برخوردار است. با این حال، با وجود این بنیان‌های قوی، هنوز عوامل نامطمئنی وجود دارند که می‌توانند بر رشد این تجارت تأثیر منفی بگذارند. این عوامل می‌توانند شامل نوسانات اقتصادی، تحولات سیاسی، یا شرایط جهانی بحرانی باشند. در نتیجه، در حالیکه پیش‌بینی‌های مثبت برای سال ۲۰۲۵ وجود دارد، اما فشارهای منفی ممکن است به کاهش رشد یا ایجاد چالش‌هایی در آینده منجر شوند.